

forgyldte alter fra Lisbjerg, men om dem er der skrevet så meget, at det er vanskeligt for forfatteren at sige noget nyt. Det fortjener at fremhæves, at historikeren Hans Pedersen Horsens har sat sig et varigt minde 1598, da han skænkede Åby kirke en altertavle, der er overført til den nye kirke, der afløste den gamle.

Det er Kjeld de Fine Licht og Vibeke Michelsen, der har båret arbejdet ved de to hefter.

Helge Søgaard

Danmarks Kirker. Ribe Amt. 1. bd., 1.-2. hefte. Ved Elna Møller og Ebbe Nyborg. (Nationalmuseets Forlag, 1979). 144 s.

Med beskrivelsen af kirkerne i Ribe amt er værket slået ind på en ny udgivelsesmåde, så hvert hefte danner et afsluttet hele og kan sælges for sig, og samtidig er udgivelsen af Holbæks amts kirker begyndt efter samme mønster. Her skal kun de to indledende artikler om Ribe domkirke omtales, fordi de lige så meget beskæftiger sig med byens oprindelse som med kirkens.

De skriftlige kilder giver næsten intet om Ribes første tid, men Mogens Bencards energiske undersøgelser har vist, at den kan føres tilbage til 700-tallet, da der på åens nordside lå en boplads, hvor der har været drevet håndværk og vel også handel. Det vides ikke, hvor Ansgars kirke har ligget. Den blev bygget ca. 860, og skal man tro Roskilde-krøniken, er den blevet nedrevet under en hedensk reaktion, men atter genopført under kong Frode. Denne efterretning er dog så sen, at man har ret til at se bort fra den. Det samme gælder om Ribe Bispekrønikes meddelelse om, at den første biskop Liafdag blev begravet på domkirkens kirkegård og senere fik et

mere værdigt hvilested i selve kirken. Desværre er det 10. århundrede også arkæologisk for lidt kendt, til at det med sikkerhed kan siges, hvornår bebyggelsen syd for Ribe Å opstod, og det kan måske ikke udelukkes, at den første bispekirke har ligget nord for åen. Så meget kan dog siges, at ved domkapitlets oprettelse 1145 fandtes Sct. Peders kirke nord for åen og Sct. Clemens' syd for den, så allerede på denne tid må den sydlige bydel have været bebygget. Det er *Bodil Busk Laursen*, der har skrevet dette afsnit af artiklen, og hun har haft en vanskelig opgave, da de få kendsgerninger ikke giver grundlag for en sammenhængende skildring, og det er umuligt at tilvejebringe overensstemmelse mellem de skriftlige kilder og de arkæologiske resultater, men Ribes ældste historie er så vigtig også for hele landets, at dette bidrag ikke må overses.

Omkring domkirken måtte der uundgåeligt samle sig forskellige sagn, der får en kort omtale. Særlig det bekendte sagn om Kathoveddøren behandles, men Francis Becketts store afhandling om den i Jyske Samlinger omtales ikke.

Helge Søgaard

Roskildekrøniken. Den ældste Danmarkshistorie. Genfortalt af Lotte Fang. Illustreret af Erik Hjorth Nielsen. (Sesam, 1979).

Roskildekrøniken. Oversat og kommenteret af Michael H. Gelting. Illustrationer af Elisabeth Gorst-Rasmussen. (Wormianum, 1979).

Siden 1915 har Roskildekrøniken for to generationer af danske middelalderhistorikere stået som den væsentligste beretning fra det tolvte århundrede, den centrale kilde ikke blot til borger-